

**แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัล ตามหลักอิทธิบาท 4
โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา**

พระนครศรีอยุธยา เขต 1

**GUIDELINES FOR DEVELOPING LEADERSHIP SKILLS OF PERSONNEL IN DIGITAL
AGE SCOUT ACTIVITIES ACCORDING TO FOUR IDDHIPADA OF NAKHON LUANG
DISTRICT, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1**

¹ภาคภูมิ คงเมือง Pakpoom Khongmuang ²พระครูวิรุฬห์สุตคุณ PhrakhruWirunsuttakun
³ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ Yudthawee Kaewtongyai

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Pond.pakpoom@gmail.com

Article Received: May 23, 2025. Revised: June 21, 2025. Accepted: June 23, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพของภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัล 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ 1) การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามประชากรทั้งหมดที่เป็นครู จำนวน 185 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 รูป/คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพของภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรให้ความสำคัญต่อการพัฒนากิจกรรมลูกเสือและให้ความสำคัญทุกด้าน (1) ด้านความพอใจของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือ บุคลากรในอำเภอนครหลวงมีความพอใจต่อกิจกรรมลูกเสือในระดับมาก โดยให้คะแนนสูงสุดกับการแต่งเครื่องแบบถูกต้อง วุฒิทางลูกเสือ และความเหมาะสมของหลักสูตร (2) ด้านการพัฒนาตนเองของบุคลากร บุคลากรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองในกิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนสนับสนุนอย่างเป็นระบบ มีค่ายพักแรม ประชุม อบรมและสัมมนา (3) ด้านการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในกิจกรรมลูกเสือ ช่วยเสริมภาวะผู้นำ การคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมเป็นระบบ มีทีมงานและเวลาเรียนที่เหมาะสมและ (4) ด้านการวางแผนติดตามและการประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ มีคณะกรรมการติดตาม ใช้เกณฑ์มาตรฐานและดำเนินงานเป็นระบบ 2) วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัล ตามหลักอิทธิบาท 4 มีวิธีการดังนี้ (1) ด้านความพอใจของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือ (2) ด้านการพัฒนาตนเองของบุคลากร (3) ด้านการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (4) ด้านการวางแผนติดตามและการประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ พบว่าเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและ

ความถนัด (ฉันทะ) การเรียนรู้และฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง (วิริยะ) การจำลองสถานการณ์และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (จิตตะ) และ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความแม่นยำ กำหนดเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมพร้อมสนับสนุนบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (อุเบกขา) จะช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและความเป็นผู้นำของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 มีแนวทางดังนี้ (1) ด้านความพอใจของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือ ส่งเสริมการอบรมและการมีส่วนร่วมพัฒนาทักษะผู้นำสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี AR, VR (2) ด้านการพัฒนาตนเองของบุคลากรส่งเสริมการอบรมหลักสูตรลูกเสือพัฒนาทักษะผู้นำและการใช้เทคโนโลยี (3) ด้านการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในกิจกรรมลูกเสือพัฒนาทักษะผู้นำผ่านการฝึกปฏิบัติ ใส่ใจการวางแผนและความปลอดภัย จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ (4) ด้านส่งเสริมการมีใจรักในกิจกรรมผ่านการวางแผนร่วมกัน ติดตามความคืบหน้าด้วยแอปพลิเคชันและแบบประเมินออนไลน์ ใช้เครื่องมือดิจิทัลในการเก็บข้อมูล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, กิจกรรมลูกเสือ, ยุคดิจิทัล, หลักอิทธิบาท 4, โรงเรียน

Abstract

This research article aimed 1) to study the leadership status of personnel in digital age scout activities, 2) to study the method of developing leadership status of personnel in digital age scout activities based on the Four Bases for Success, and 3) to propose a guideline for developing leadership status of personnel in digital age scout activities based on the Four Bases for Success in schools in Nakhon Luang District, under the Office of the Primary Educational Service Area, Phra Nakhon Si Ayutthaya Area 1. The research used a mixed method: 1) Quantitative research using a questionnaire with a population of 185 teachers. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. 2) Qualitative research used interviews with 7 key informants. The data were analyzed using content analysis.

The research results found that 1) The overall leadership status of personnel in scouting activities in the digital era was at a high level, reflecting the importance that school administrators and personnel place on scouting activities and holistic development. Personnel in Nakhon Luang District were highly satisfied with scouting activities, particularly in terms of proper uniform, scouting qualifications, and the suitability of the curriculum. Personnel placed great importance on self-development through scouting activities, systematically supported by schools through camping, meetings, training, and seminars. Creativity in scouting activities helped enhance leadership, analytical thinking, and problem-solving skills, with structured activities, teamwork, and appropriate learning time. A committee was in place to monitor activities using standard criteria and operate systematically. 2) The study identified effective methods for developing leadership in scouting personnel according to the Four Paths of Accomplishment (Iddhipāda 4), including: involving teachers and personnel in designing activities that align with their interests and strengths (Chanda: Aspiration), promoting

continuous learning and training (Viriya: Effort), using simulations and creative activities (Citta: Thoughtfulness), and leveraging digital technology for accuracy, setting flexible and appropriate criteria, and providing ongoing support to personnel (Vimamsā: Investigation). These methods fostered leadership qualities in scouting personnel, enabling the development of life skills and leadership traits that align with societal changes. 3) The proposed guidelines for leadership development of scouting personnel in the digital era according to the Four Paths of Accomplishment (Iddhipāda 4) including: promoting training and participation, developing leadership skills, and encouraging the use of AR and VR technologies (Chanda: Aspiration); encouraging scouting training courses, leadership development, and technology utilization (Viriya: Effort); promoting the use of technology in scouting activities, enhancing leadership skills through practical training, focusing on planning and safety, and organizing creative activities (Citta: Thoughtfulness); and fostering a love for scouting through collaborative planning, monitoring progress using applications and online evaluations, and utilizing digital tools for data collection (Vimamsā: Investigation)

Keywords: Leadership, Scout Activities, Digital Age, Four Iddhipāda, School

บทนำ

แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ เป็นการสอนให้คำนึงถึงหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการเรียนรู้ของลูกเสือ ตามพันธกิจหลักของกิจการลูกเสือ ซึ่งได้กำหนดไว้ชัดเจนตามนโยบายขององค์การลูกเสือโลก เพื่อให้เยาวชนไทยสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ การจัดการลูกเสือในหลักสูตรสามารถจัดให้สอดคล้องตามแนวการจัดหน่วยกิจกรรมทั้ง 10 หน่วย สอดคล้องกับผังมโนทัศน์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช พ.ศ. 2544 ผู้บริหารสถานศึกษาผู้กำกับลูกเสือ ครูผู้สอนวิชาลูกเสือควรทราบข้อกำหนดและระเบียบต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนลูกเสือประสบความสำเร็จตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

กระบวนการเรียนรู้การบูรณาการหลักธรรมอริยบท 4 กับการจัดการลูกเสือเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนากับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2551 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการเข้าสู่ยุคดิจิทัลยุคปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างครบครันการพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้งานแทนเครื่องมือแบบเก่าพร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาใช้เชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถส่งข้อมูลไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วอย่างไร้ขีดจำกัดและมีการพัฒนาแอปพลิเคชันหลากหลายรูปแบบมาใช้ประโยชน์ในการทำงานให้เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วมีประสิทธิภาพ เช่น การเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการใช้

สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากกิจกรรมลูกเสือครูผู้สอนสามารถนำกระบวนการของลูกเสือไปบูรณาการหลักธรรมอริยบท 4 กับการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนากับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2551 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการเตรียมเข้าสู่โลกอนาคต เช่น การเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการใช้สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริงและผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยแต่เนื่องจากผู้บริหารบางโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนลูกเสือในสถานศึกษาจึงทำให้กิจกรรมลูกเสือไม่เจริญก้าวหน้าขึ้นเนื่องจากสาเหตุดังนี้คือ 1) ผู้บริหารระดับสูงที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ค่อยให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษามากนัก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีความเข้าใจในเรื่องงานลูกเสือในสถานศึกษาเนื่องจากไม่เคยเป็นผู้นำในกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา 3) ครูในสถานศึกษาไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับงานลูกเสือในสถานศึกษาเนื่องจากเห็นว่ากิจกรรมลูกเสือเป็นวิธีการที่ยุ่งยากในการเรียนการสอนอีกทั้งโรงเรียนมีครูบรรจุใหม่และยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือขาดประสบการณ์การเป็นผู้นำกิจกรรมลูกเสือในประเภทต่างๆ และครูบางท่านยังไม่มีคุณสมบัติทางลูกเสือและครูยังมีการะงานที่จะต้องสอนในวิชาหลักของกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงเป็นสาเหตุทำให้การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (กอง วิสุทธาธรรม, 2549)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเอาหลักธรรมอริยบท 4 มาบูรณาการกับภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนให้สามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คือต้องการให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ครูได้รับการฝึกอบรมผู้กำกับมีการปรับปรุงหลักสูตรสม่ำเสมอและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับการบริหารงานกิจการลูกเสือให้ถูกต้องตามหลักสูตร ส่งเสริมให้กิจการลูกเสื่อดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัล โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลักอริยบท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลักอริยบท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรครูของโรงเรียน ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 185 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางการสร้างมนุษย์สัมพันธ์และเชี่ยวชาญด้านศาสนา จำนวน 5 ท่าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในกิจกรรมลูกเสือในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 จากวารสาร ตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย 4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาว่ามีความครอบคลุมหรือไม่ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมาย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.982 6) ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของบุคลากรครู ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในกิจกรรมลูกเสือในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นการเก็บข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นใน 4 ด้าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีประเด็นคำถามแบบปลายเปิด 4 ด้าน เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำในกิจกรรมลูกเสือ ในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การวิเคราะห์แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของครู ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ยระดับคะแนน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพของภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดีจิตัล โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ด้านการพัฒนาตนเองของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือ ด้านการวางแผนติดตามและการประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ และด้านความพอใจของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือ ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดีจิตัล โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวม

ภาวะผู้นำในกิจกรรมลูกเสือยุคดีจิตัลตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียน ในอำเภอนครหลวงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	N=ประชากร 185 คน			
	ระดับความคิดเห็น			
พระนครศรีอยุธยา เขต 1	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความพอใจของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือ	3.88	0.62	มาก	4
2. ด้านการพัฒนาตนเองของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือ	3.97	0.64	มาก	2
3. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ	4.03	0.64	มาก	1
4. ด้านการวางแผนติดตามและการประเมินผลการจัดกิจกรรม ลูกเสือ	3.95	0.67	มาก	3
ภาพรวม	3.96	0.62	มาก	

2. วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดีจิตัลตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.1 หลักการฉันทะ พบว่า สำรองตนเองว่ามีความรู้ความสามารถหรือความเชี่ยวชาญในด้านใด โดยเฉพาะด้านการเป็นผู้นำกิจกรรมลูกเสือ เช่น การจัดกิจกรรมฝึกทักษะชีวิตหรือการบริหารจัดการค่ายลูกเสือ ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับ "ฉันทะ" ของตนเองให้เข้ากับบทบาทผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการฉันทะ มีดังนี้ 1) ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือผ่านการอบรมและการมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจ 2) บุคลากรควรเห็นความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือในการพัฒนาภาวะผู้นำและเข้าร่วมอบรมหลักสูตรลูกเสือยุคใหม่ เช่น A.T.C และวูดแบดจ์ พร้อมใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรม 3) การสร้างแรงจูงใจในกิจกรรมลูกเสือยุคดีจิตัลผ่านการออกแบบกิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยี เช่น AR และแอปพลิเคชันเรียนรู้เพื่อสร้างความสนุกและกระตุ้นความสนใจในกิจกรรมลูกเสือ 4) สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรและลูกเสือมีความตั้งใจร่วมกิจกรรมผ่านการประชุมวางแผนร่วมกัน กำหนดเป้าหมายชัดเจนเพื่อกระตุ้นความกระตือรือร้น

2.2 หลักการวิริยะ พบว่า วิริยะ หรือความขยันหมั่นเพียรในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ เช่น การเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ การจัดตารางกิจกรรมและการฝึกอบรมลูกเสือ ยังมีความเพียรมากเท่าใด ผลลัพธ์ที่ได้ย่อมมีคุณภาพมากขึ้นเท่านั้น วิธีการวิริยะ มีดังนี้ 1) สนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัล เช่น การใช้แอปพลิเคชันและเข้ารับการอบรมทักษะผู้นำจากหน่วยงานภายนอก 2) บุคลากรต้องฝึกฝนทักษะการเป็นผู้นำและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Canva และ PowerPoint เพื่อออกแบบสื่อการสอน

อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การฝึกฝนทักษะผู้นำอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมและการปฏิบัติ เช่น การจัดค่ายลูกเสือเสมือนจริงและการใช้เทคโนโลยีในการเสริมสร้างทักษะชีวิตและภาวะผู้นำ 4) ติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรมด้วยเทคโนโลยีและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนพร้อมปรับหลักเกณฑ์ให้ยืดหยุ่นตามบริบทของโรงเรียน

2.3 หลักการจิตตะ พบว่า จิตตะ จะช่วยให้ผู้นำกิจกรรมลูกเสือมีความรอบคอบและรับผิดชอบในทุกขั้นตอนของกิจกรรม เช่น การตรวจสอบความปลอดภัยของสถานที่ การติดตามผลการเรียนรู้ของลูกเสือ และการให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการจิตตะ มีดังนี้ 1) เปิดเวทีแสดงความคิดเห็น จัดประกวดแผนกิจกรรมลูกเสือดิจิทัล และใช้เทคโนโลยี เช่น AR, VR เพื่อสร้างสรรค์กิจกรรม 2) บุคลากรต้องติดตามความก้าวหน้าของการเรียนรู้ จัดหาสื่อดิจิทัลที่เหมาะสมและคำนึงถึงงบประมาณและความปลอดภัย พร้อมใช้สื่อออนไลน์ในการเสริมทักษะ 3) การจัดกิจกรรมที่ใส่ใจทุกรายละเอียดตั้งแต่การวางแผนจนถึงความปลอดภัยและการใช้เทคโนโลยีในการฝึกทักษะชีวิตและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ 4) ใส่ใจรายละเอียดของกิจกรรม เช่น ความเหมาะสม ความปลอดภัยและความสนุกสนาน พร้อมเก็บข้อมูลความพึงพอใจและความก้าวหน้าผ่านเครื่องมือดิจิทัล

2.4 หลักการวิมังสา พบว่า วิมังสา คือการพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องใช้ปัญญาและการไตร่ตรองในการวางแผนและประเมินผลกิจกรรม เช่น การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมที่ผ่านมาและนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงแผนงานในอนาคต เพื่อให้กิจกรรมมีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของลูกเสือได้ดียิ่งขึ้น วิธีการวิมังสา มีดังนี้ 1) วางแผนและประเมินผลกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือพัฒนาให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน 2) บุคลากรต้องทบทวนและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงการสอนในอนาคต และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูผู้กำกับจากโรงเรียนอื่นเพื่อพัฒนาการฝึกอบรม 3) การทบทวนและประเมินผลกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือดิจิทัลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน 4) ประเมินผลกิจกรรมจากผู้จัดและผู้เข้าร่วมเพื่อตรวจสอบจุดแข็ง-จุดอ่อนและนำข้อมูลไปปรับปรุงกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีแนวทางดังนี้

3.1 ด้านความพอใจของบุคลากร มีดังนี้ 1) ส่งเสริมความรักในกิจกรรมลูกเสือผ่านการอบรมและการออกแบบกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจของบุคลากร 2) สนับสนุนให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมและการฝึกอบรมทักษะผู้นำ 3) เปิดเวทีแสดงความคิดเห็นและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนากิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ 4) วางแผนและประเมินผลกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาเพื่อผลสำเร็จที่ยั่งยืน

3.2 ด้านการพัฒนาตนเองของบุคลากร มีดังนี้ 1) ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือในการพัฒนาภาวะผู้นำผ่านการอบรมและการใช้เทคโนโลยีเสริมการสอน 2) ส่งเสริมการฝึกฝนทักษะผู้นำและการใช้สื่อดิจิทัล เช่น Canva และ PowerPoint เพื่อออกแบบสื่อการสอน 3) ให้ความสำคัญในทุกขั้นตอนการจัดกิจกรรม, ดูแลความปลอดภัย, และใช้สื่อออนไลน์ เช่น YouTube และแบบทดสอบหลังกิจกรรม และ 4) ทบทวนและประเมินผลกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 ด้านการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีดังนี้ 1) ส่งเสริมความรักและความสนใจในกิจกรรมลูกเสือผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น AR และแอปพลิเคชันการเรียนรู้ 2) สนับสนุนการพัฒนาทักษะผู้นำผ่านการฝึกอบรมและการลงมือปฏิบัติ เช่น การจัดค่ายเสมือนจริง 3) ใส่ใจในทุกขั้นตอนการจัดกิจกรรม, รวมถึงการวางแผนงบประมาณและความปลอดภัย และ 4) ประเมินผลกิจกรรมด้วยเครื่องมือดิจิทัลและนำข้อมูลมาปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ

3.4. การวางแผนติดตามและการประเมินผล มีดังนี้ 1) ส่งเสริมให้บุคลากรและลูกเสือมีใจรักในกิจกรรมด้วยการวางแผนร่วมกันและกำหนดเป้าหมายชัดเจนเพื่อกระตุ้นความกระตือรือร้น 2) ติดตามความคืบหน้าของกิจกรรมด้วยแอปพลิเคชันและแบบประเมินออนไลน์ พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและปรับเกณฑ์การติดตามให้ยืดหยุ่น 3) ใส่ใจรายละเอียดทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การจัดกิจกรรมจนถึงการประเมินผล โดยเก็บข้อมูลความก้าวหน้าและความพึงพอใจผ่านเครื่องมือดิจิทัล และ 4) ประเมินผลกิจกรรมจากหลายมิติ เช่น แบบสอบถามและสังเกตพฤติกรรมเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาศาภาพของภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัล โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม 4 ด้านอยู่ในระดับมากเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือให้ความสำคัญต่อคุณภาพของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจและกิจกรรมสนับสนุนการช่วยสร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจให้กับบุคลากรและผู้เข้าร่วม นอกจากนี้การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ เช่น ระเบียบแถว และภาวะผู้นำส่งผลให้บุคลากรสามารถจัดกิจกรรมลูกเสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการเรียนรู้ ซึ่งช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา อีกทั้งการมีกระบวนการวางแผน ติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนยังช่วยให้สามารถปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสรุปผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาภาวะผู้นำในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลต้องอาศัยการส่งเสริมในหลายด้าน ซึ่งจะนำไปสู่กิจกรรมลูกเสือที่มีคุณภาพและสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทของสังคมในปัจจุบัน สอดคล้องกับการวิจัยของอดุลย์ วังไชยเลิศ (2548) ที่พบว่า ผู้บริหารควรเข้าร่วมการวางแผนกับผู้กำกับลูกเสือด้วยทุกครั้งและควรจัดประชุมและอบรมทบทวนผู้กำกับลูกเสือสัปดาห์ละ 2 ปีต่อครั้ง เพื่อความถูกต้อง มีการจัดครูผู้สอนควรจัดให้เหมาะสมกับระดับชั้นเพราะมีผลต่อการจัดกิจกรรมเดินทางไกลและเข้าค่ายพักแรมเพื่อจะได้ใกล้ชิดและรู้พฤติกรรมนักเรียน จัดผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีความรู้ และทักษะเฉพาะวิชาเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมลูกเสือ เพื่อให้ลูกเสือจะได้พัฒนาการหลากหลายโดยยึดกระบวนการลูกเสือเป็นหลักและควรแต่งตั้งผู้กำกับและรองผู้กำกับและผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ให้ชัดเจน ผู้บริหารต้องลงมาดูแลเอาใจใส่ และให้ขวัญกำลังใจผู้กำกับและลูกเสือด้วย

2. ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและ

ความถนัดของตน ให้มีใจรักในกิจกรรมลูกเสือโดยการให้รางวัลและการยกย่องผู้ที่มีผลงานโดดเด่นหรือแสดง ความทุ่มเทในการจัดกิจกรรม จัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบสื่อ การสอน โดยใช้สื่อดิจิทัลในการติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรมและจัดทำแบบทดสอบออนไลน์และใช้ เครื่องมือดิจิทัลในการประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมลูกเสืออย่างเป็นระบบสอดคล้องกับงานวิจัย ของพระมหาชินกฤต จิรวโส (รูปสะอาด) (2561) ที่พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ว่าด้วยการครองตน ครองคนและ ครองงาน เป็นคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย เพื่อเสริมทักษะในการจัดการเรียนการสอนทำ ให้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ไม่เบื่องาน ไม่ท้อถอย มีกำลังใจต่อสู้ป้องกัน สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ทำให้งานต่อเนื่อง ครูผู้สอนสั่งการบ้านแล้วส่งให้ครบตามจำนวน ทำให้ทราบความเป็นไปของงานอยู่เสมอ เมื่อมีปัญหาสามารถ แก้ไขเหตุการณ์ได้ ทันทีที่ มีการตรวจ สำรวจเพื่อทำงานไม่ผิดพลาด และทำให้มองเห็นช่องทางที่จะทำงานให้ ได้ผลดี

3. ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลัก อิทธิบาท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประกอบด้วย ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือในการพัฒนาภาวะผู้นำผ่านการ อบรมหลักสูตรลูกเสือยุคใหม่ เช่น A.T.C และวูดแบดจ์ (W.B) การให้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมที่ บุคลากรรักและสนใจ ส่งเสริมความเพียรด้วยการฝึกฝนทักษะผู้นำ การพูด การแนะนำอย่างต่อเนื่อง พร้อม เรียนรู้การใช้สื่อดิจิทัล เช่น Canva และ PowerPoint เพื่อออกแบบสื่อการสอน ใส่ใจในกระบวนการจัด กิจกรรม ตั้งแต่การวางแผน งบประมาณ และความปลอดภัย โดยจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น ฐานทักษะชีวิต และสถานการณ์จำลอง บุคลากรควรทบทวนและประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ด้วยเครื่องมือ ดิจิทัล วิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสีย พร้อมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูผู้กำกับจากโรงเรียนอื่นเพื่อหาแนวทางที่ เหมาะสมที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของบริพัฒน์ สารผล (2565) ที่พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การมีความคิด สร้างสรรค์ การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมและการบริหารความเสี่ยง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลัก อิทธิบาท 4 โรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สรุปองค์ความรู้การวิจัย คือ SDCP Model จะมีจุดเน้นสำคัญ 4 ประการ อธิบายได้ว่า

S (Satisfaction) แนวทางการพัฒนาความพอใจของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือตามหลักอิทธิบาท 4 มุ่งเน้นให้บุคลากรมีใจรัก (ฉันทะ) โดยส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลผ่านการอบรม และการมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมที่สนใจ ควบคู่กับการมีความเพียร (วิริยะ) ในการทุ่มเทร่างกายและ แรงใจ รวมถึงการเข้ารับการอบรมเสริมทักษะจากหน่วยงานภายนอก นอกจากนี้ ยังเน้นความเอาใจใส่และ รับผิดชอบ (จิตตะ) ผ่านการเปิดเวทีแสดงความคิดเห็น การจัดประกวดแผนงานกิจกรรมดิจิทัล และการใช้ เทคโนโลยี AR, VR เพื่อพัฒนากิจกรรมให้ทันสมัย สุดท้ายคือการไตร่ตรอง (วิมังสา) โดยมีการวางแผน ดำเนินงาน และประเมินผลกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง พร้อมใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้บรรลุ เป้าหมายอย่างยั่งยืน

D (Development of personnel) แนวทางการพัฒนาตนเองของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 มุ่งเน้นให้บุคลากรมีใจรัก (ฉันทะ) โดยตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือในการพัฒนาภาวะผู้นำ ผ่านการอบรมหลักสูตรลูกเสือยุคใหม่ เช่น A.T.C และวูดแบดจ์ (W.B) ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอน พร้อมทั้งมีความเพียร (วิริยะ) ในการฝึกฝนทักษะผู้นำ การพูด และการแนะนำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเรียนรู้เครื่องมือดิจิทัล เช่น Canva และ PowerPoint เพื่อออกแบบสื่อการสอนให้ดึงดูดและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ บุคลากรต้องมีความเอาใจใส่และรับผิดชอบ (จิตตะ) โดยติดตามความก้าวหน้า วางแผนงบประมาณ ดูแลความปลอดภัยของนักเรียน และใช้สื่อออนไลน์ เช่น YouTube และแบบทดสอบออนไลน์ เพื่อประเมินผลผู้เรียน สุดท้ายคือการไตร่ตรอง (วิมังสา) ด้วยการทบทวนและประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ พร้อมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูผู้กำกับจากโรงเรียนอื่น เพื่อพัฒนากิจกรรมให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น

C (Creativity in organizing) การแนวทางการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักอิทธิบาท 4 มุ่งเน้นให้บุคลากรมีใจรัก (ฉันทะ) โดยส่งเสริมความสนใจในกิจกรรมลูกเสือผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น AR แอปพลิเคชันการเรียนรู้ และโครงการออนไลน์ที่สอดคล้องกับความถนัดของนักเรียน พร้อมทั้งมีความเพียร (วิริยะ) ในการพัฒนาทักษะผู้นำผ่านการฝึกอบรมและการลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดค่ายเสมือนจริงและกิจกรรมแบบผสมผสาน พร้อมทดลองแนวทางใหม่ ๆ นอกจากนี้ บุคลากรต้องมีความเอาใจใส่และรับผิดชอบ (จิตตะ) โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดกิจกรรม ตั้งแต่การวางแผน งบประมาณ และความปลอดภัย พร้อมจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น ฐานทักษะชีวิตและสถานการณ์จำลอง สุดท้ายคือการไตร่ตรอง (วิมังสา) โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลในการประเมินผล วิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสีย และนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงกิจกรรมให้ตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

P (Planning and evaluating) แนวทางการวางแผนติดตามและการประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักอิทธิบาท 4 มุ่งเน้นให้บุคลากรและลูกเสือนี้อีก (ฉันทะ) ในกิจกรรมผ่านการวางแผนร่วมกัน กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และสร้างความเข้าใจถึงประโยชน์ของกิจกรรมเพื่อกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมอย่างเต็มที่ ควบคู่กับการมีความเพียร (วิริยะ) ในการติดตามความคืบหน้าของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แอปพลิเคชันและแบบประเมินออนไลน์ พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มอบหมายทีมงานรับผิดชอบ และปรับเกณฑ์การติดตามให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ นอกจากนี้ บุคลากรต้องมีความเอาใจใส่และรับผิดชอบ (จิตตะ) โดยดูแลรายละเอียดทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การจัดกิจกรรม ไปจนถึงการประเมินผล โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหา ความปลอดภัย และความสนุกสนาน พร้อมเก็บข้อมูลความก้าวหน้าและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมผ่านเครื่องมือดิจิทัล สุดท้ายคือการไตร่ตรอง (วิมังสา) โดยการประเมินผลจากหลายมิติ เช่น แบบสอบถาม สัมภาษณ์ และการสังเกตพฤติกรรม เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับเป้าหมายของกิจกรรม พร้อมสรุปข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย SDCP Model

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 บุคลากรในกิจกรรมลูกเสือควรนำผลการวิจัยที่มีผลอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด “ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ” ไปส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักอิทธิบาทจะช่วยให้กิจกรรมลูกเสือมีความหลากหลายมากขึ้นสามารถพัฒนาทักษะใหม่ๆ ให้กับบุคลากรและตัวนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นและสนับสนุนการพัฒนาทักษะผู้นำผ่านการฝึกอบรมและลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดค่ายเสมือนจริงและกิจกรรมแบบผสมผสาน พร้อมทดลองแนวทางใหม่ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านความพอใจในกิจกรรมลูกเสือของบุคลากรโรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาตนเองของบุคลากรในกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการวางแผนติดตามและการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนในอำเภอนครหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กอง วิสสุทธธรรม. (2549). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทพนิมิตการพิมพ์.
- พระมหาชินกฤต จีรวโส (รูปสะอาด) (2561). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตูม ตำบลบ้านจันทร์อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาชินกฤต จีรวโส (รูปสะอาด). (2561). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตูม ตำบลบ้านจันทร์อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภฤกษ์ ศิริโชค. (2561). แนวทางการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อดุลย์ วังไชยเลิศ. (2548). สภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Cronbach, Lee J. (1971). Essentials of psychological testing. 4 th ed. New York: Harper & Row.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale in Reading in Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.